

הקשיים של העולים/ות בעליות הראשונות – דף עבודה

1. קראו את קטע המקור הבא שכתב חיים חיסין, מאנשי העלייה הראשונה וענו על

השאלות שאחריו :

קשיי ההסתגלות, חיים חיסין, 1882

קטע מיומנו של חיים חיסין, אחד מן הבילוי"ים, מספר על ראשית תקופת עבודתו במקווה ישראל.

לא כתבתי כבר עשרה ימים. אין לי כל אפשרות פיסית. על הידיים - שלפוחיות, תפיחות, דם; אינני יכול ליישר את האצבעות. ואילו ברוסיה שגיתי בחושבי, שאפשר לעבוד שמונה שעות ביום, ובזמן הנותר ניתן לעסוק בעניינים רוחניים. כיצד יקלוט ראשך עניינים רוחניים כאשר הגב כואב כל כך, ואני כל כך עייף, שבשובי מן העבודה הנני שמח לסיים את ארוחת הערב מהר ככל האפשר, לצנוח למיטה ולישון. [...]

הלכנו לגן הירק, הסרנו את הבגד העליון, הפשלנו את השרוולים, והתחלנו לחפור באדמה עד לעומק של רבע מטר בערך, ולנכש עשבי בר ושורשים. עמדנו כולנו בשורה. לא היה לי כל מושג מה צריך לעשות, לשם מה, איפה וכיצד. אף על פי כן התחלתי להניף ולהכות במעדר במרץ, במעוקם ובאלכסון, לכל הכיוונים. כעבור זמן קצר צצו על הידיים שלפוחיות שפקעו, ונראה דם. כאב כל כך שנאלצתי להוריד את המעדר. אבל עד מהרה תקפה אותי בושה על מורך לב (פחדנות). "האם כך רצונך להוכיח שהיהודים מוכשרים לעבודה גופנית?" אמר לי קול פנימי, "האם לא תעמוד בניסיון מכריע זה?"

(ש' לסקוב (עורכת), **מרשומות אחד הבילוי"ים**, עמ' 66-68).

א. כתבו ת.ז זהות לטקסט :

- מי כתב/ה? _____
- באיזו שנה? _____
- איזה סוג מקור זה (מילולי או חזותי)? _____
- איפה התפרסם? _____

ב. איזה קושי מתבטא בכתביו של חיים חיסין? ציינו את הקושי וכתבו עליו

בהרחבה.

ג. הביאו הוכחות מהכתוב לקושי שציינתם/ן בסעיף הקודם.

ד. מה גרם לחיים חיסין להתמודד עם הקושי?

2. קראו את קטע המקור הבא שכתבה חיותה בוסל, מאנשי העלייה השנייה וענו על

השאלות שאחריו :

הבדידות, חיותה בוסל, 1909

קטע מיומנה של חיותה בוסל, נכתב בתרס"ט (1909). חיותה בוסל הייתה פועלת בפתח תקווה, גנת בחדרה ומראשונות דגניה. קטע זה נכתב כנראה כשהתגוררה בפתח תקווה.

כל כך ביקשתי ביום זה, רַע או קרוב. חיפשתי אך לא מצאתי. והגעגועים מתחזקים ברגעים כאלה, ואין אני מוצאת מנוחה. היום קראתי סיפור ילדים על כלב, שם כתוב פתגם המתאים מאוד למצבי בזמן הזה: "לא טוב להיות האדם לבדו". אנוכי אמנם התכוונתי לאי נעימות ומן החג הזה, אך באותה מידה שהייתה במציאות, לא חשבתי ולא דמיתי. אני אתמול חשבתי שאשתגע מרוב בדידות. כמה הייתי רוצה להיות בבית הורי, ממש כמו בליל הסדר. [...]

(יומן, מחברות בכתובים, ארכיון קיבוץ כנרת.)

א. כתבו ת.ז זהות לטקסט :

- מי כתב/ה? _____
- באיזו שנה? _____
- איזה סוג מקור זה (מילולי או חזותי)? _____
- איפה התפרסם? _____

ב. איזה קושי מתבטא בכתביה של חיותה בוסל? ציינו את הקושי וכתבו עליו

בהרחבה.

ג. הביאו הוכחות מהכתוב לקושי שציינתם/ן בסעיף הקודם.

3. תארו את הקשיים הייחודיים של העולים/ות מתימן.

4. מה היה היחס של העותומנים לעולים/ות החדשים/ות? מדוע?

חיים ויצמן (1865-1932)

חיותה בוסל (1890-1975)